

VETERINARIYA YO'NALISHIDAGI TALABALARNING KASBIY KOMPITENTSIYASINI SHAKILLANTIRISH

Kenjaboev. Sh.A

SamDVMCHBU Toshkent filiali kafedra mudiri, dotsent

ANNOTATSIYA

Mazkur maqolada veterinariya yo'nalishidagi talabalarga kompetensiyasini shakllantirish. Veterinariya sohada kasbiy aloqa faoliyatining eng muhim tarkibiy qismi sifatida ajralib turadi, uning kasbiy vakolatining umumiy darajasini belgilaydi va kasbiy muammolarni hal qilish samaradorligiga bevosita ta'sir qiladi. Samarali metod kompetentlarini dars mashg'ulotlari davomida qo'llash bu har bir professor-o'qituvchining o'z kasbiga bo'lgan intellektual yondashish va izlanish mahsuli sifatida baholanadi. Zamonaviy pedagogik texnologiyalarning funksional serunumligi tilni o'qitish jarayonidagi integratsional bog'lanish protsessini mukammalashtiradi.

Kalit so'zlar: *zamonaviy pedagogik innovatsion texnologiyalar, funksional protsess, intellektual aspekt, kasbiy samaradorlik, metod, usul, tamoyillar, innovatsion texnologiya, texnologik vositalar usular, metodlar.*

ABSTRACT

In this article, the formation of competence for students in the veterinary direction. Veterinary medicine is distinguished in the field as the most important component of professional communication activity, determines the general level of its professional competence and directly affects the effectiveness of solving professional problems. The application of effective method competencies during classes is evaluated as a product of each professor's own intellectual approach to his profession and research. The functional seronomicity of modern pedagogical technologies perfects the process of integrative bonding in the language teaching process.

Keywords: *modern pedagogical innovational technologies, functional process, intellectual aspect, professional efficiency, method, method, principles, innovative technology, technological tools tools tools, methods.*

АННОТАЦИЯ

В этой статье описывается формирование компетенции студентов ветеринарного профиля. Ветеринария выделяется в отрасли как важнейший компонент профессиональной коммуникативной деятельности, определяющий

общий уровень ее профессиональной компетентности и непосредственно влияющий на эффективность решения профессиональных задач. Применение эффективных методических компетенций на уроках оценивается как продукт интеллектуального подхода и исследования каждого преподавателя к своей профессии. Функциональная преемственность современных педагогических технологий совершенствует процесс интегративной связи в процессе обучения языку.

***Ключевые слова:** современные педагогические инновационные технологии, функциональный процесс, интеллектуальный аспект, профессиональная эффективность, метод, метод, принципы, инновационная технология, технологические средства, методы, методы.*

Bugungi kunda ingliz tili fanini veterinariya yoʻnalishidagi talabalariga oʻqitish va oʻrgatishda shakllantirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qoʻllash barcha taʼlim muassasalarida izchillik va bardavomiylik bilan shakllantirilib bormoqda shu bilan bir qatorda keng koʻlamda tatbiq qilinmoqda. Natijada barcha taʼlim dargohlarida mashgʻulot xonalarning tobora xilma-xilligi oshib oʻquvchi va talabalarga boy imkoniyatlar yaratish bilan bir qatorda samarali oʻqitish, oʻrganish imkoniyatlarini keng ochmoqda. Butun dunyo boʻylab ingliz tilini oʻrganish soni kundan kun ortib borayotganligi sababli, muhim masala mavjud, barcha taʼlim muassasalarida mavjud resurs markazlari oʻrganuvchilar uchun zarur qoʻllanma materiallar zamonaviy metodlar asosida qamralgan manba shakllantirishni talab qiladi. Shuhbasiz, darsni ilmiy tashkil etishda muhim, hamda shu qatorda koʻchmas strategik poydevor qolipini yaratish ham zamon talabidir, bu esa oʻz navbatida bir necha tamoyil va usullarga boʻlinadi. Bundan maqsad, darsni yanada samaradorligini oshirishga qaratilgan eʼtibordir.

Professor-oʻqituvchilar tomonidan veterinariya meditsinasi yoʻnalishidagi talabalar ishtirokida mashgʻulot zamonaviy taʼlim metodlari asosida olib borilgan taʼlim jarayoni ikki sherikchilik asosidagi hamkorlik manbai hisoblanadi va yakuniy qismda kutilatgan natijani yuzaga olib chiqish esa bu oʻqituvchining kreativlik mahoratini aniqlab beradi. Mashgʻulotga nisbatan turli yondashuv nafaqat fikrlash salohiyatni kuchaytirib qolmasdan balki talabaning sohaga oid koʻnikmalarini (gapirish, yozish, oʻqish, eshitish) keskin shakllantirishga qaratilgan.

“Interaktiv metodlarning koʻnikmalar bilan uzviy bogʻlanishi dars mashgʻulotlarining qiziqarli va bir birini toʻldirgan holda izohlanadi. Buning uzviyligini taʼminlash shak-shuhbasiz pedagog – oʻqituvchilarning oʻz vazifasiga nisbatan maʼsuliyatlik hamda mahorat bilan yondashishni talab qiladi. Mamlakatimiz

mustaqillikka erishgandan so'ng, ingliz tillini o'rgatishga qiziqish oshdi va yoshlar uchun ko'plab imkoniyatlar yaratib berildi.

Birinchi prezidentimiz Islom Karimov aytganlaridek, "Hozirgi paytda xorijiy tillarni o'rgatishga yurtimizda katta ahamiyat berilmoqda. Bu ham albatta, bejiz emas. Bugun jahon hamjamiyati o'ziga munosib o'rin egallashga intilayotgan mamlakatlarimiz uchun, chet ellik sheriklarimiz bilan hamjihatlikda, hamkorlikda o'z buyuk kelajagini qurayotgan xalqimiz uchun xorijiy tillarni mukammal bilishning ahamiyatini baholashning hojati yo'qdir".

Til o'rganish va o'qitishda zamonaviy taxnologiyaning roli beqiyosdir. Texnologik vositalardan foydalanish ingliz tili o'rganishning har bir aspect (o'qish, yoish, tinglab tushunish va gapirish)ida qo'l keladi. Insonning nutq madaniyati darajasi qanchalik yuqori bo'lsa, u kasbiy faoliyat muammolarini hal qilishda shunchalik samarali bo'ladi. Ingliz tilida so'zlashadigan kasbiy kommunikativ kompetentsiyani shakllantirish muammosi, ayniqsa, filologik bo'lmagan mutaxassislar, xususan, muvaffaqiyatli aloqa professionallikning asosiy ko'rsatkichlaridan biri bo'lgan kelajakdagi veterinariya yo'nalishidagi talabalar uchun tayyorgarlikni tashkil etishda juda dolzarbdir.

Veterinariya sohada kasbiy aloqa faoliyatining eng muhim tarkibiy qismi sifatida ajralib turadi, uning kasbiy vakolatining umumiy darajasini belgilaydi va kasbiy muammolarni hal qilish samaradorligiga bevosita ta'sir qiladi. Veterinarinariya yo'nalishidagi talabalarning ingliz tilining o'ziga xos xususiyati veterinariya faoliyatining keng ijtimoiy-madaniy sohalari va ijtimoiy boshqaruv ma'lumotlarini etkazish vositasi sifatida veterinariya meditsinasi mutaxassislarning ijtimoiy funksiyalari bilan bog'liq. Bir tomondan, mutaxassis tili veterinariya yo'nalishidagi talabalarning soxada sof kasbiy professional muhitda muloqotiga xizmat qiladi, boshqa tomondan, kasbiy munosabatlar butun jamiyatga singib ketganligi va deyarli har bir kishiga tegishli bo'lganligi sababli, yozma matnlar aloqa va ta'sir funksiyalarini bajarishi mumkin. turli sohalari va aloqa muhitlarida. Bularning barchasi nafaqat aniq bilishni, balki til kompetentsiyasining yuqori darajasini ham talab qiladi.

Ingliz tilidagi kommunikativ kompetentsiya asosan veterinariya mutaxassisining kasbiy kompetentsiya resurslari uchun tizimli va asosiy ekanligi, ayniqsa veterinariya meditsinasi sohada dolzarb bo'lib, samarali faoliyati uchun zarur shart bo'lib xizmat qiladi. Veterinariya meditsinasi talabalarining ingliz tilidagi kasbiy kommunikativ kompetentsiyasini shakllanishida mezon va darajadagi xususiyatlari shaxsning tizimi ishlab chiqilgan bo'lib, bu sub'ektning ko'p tilli sharoitda kasbiy faoliyatga funksional va shaxsiy tayyorligini aks ettiradi.

Ishlab chiqilgan didaktik kompleks vazifalar va mashqlarning usullari, usullari va tegishli turlari, shuningdek ularni tashkil etish shakllari modulli-reyting texnologiyasining maqsad va vazifalarini maksimal darajada oshirish uchun o'quv amaliyotiga joriy etildi;

Ushbu yondashuvning asosiy qoidalari quyidagi ketma - ketlik bilan belgilanadi: shaxsiyat - o'zi va "boshqalar" uchun asosiy qiymat, ta'lim - bu universitetning veterinariya yo'nalishidagi talabalarga yo'naltirilgan yaxlit pedagogik jarayonida amalga oshiriladigan shaxsni o'zgartirish; bunday ta'limning asosiy natijasi-aks ettirish (tanqidiy fikrlash) qobiliyati, ya'ni. atrofida sodir bo'layotgan narsalarning sabablari va oqibatlarini topish; shaxsiy o'sishga va yuqori ijtimoiy yo'naltirilgan shaxsiy mahsuldorlikka zamonaviy sharoitda innovatsion faoliyat nafaqat bog'liq.

Shunday qilib, innovatsion o'zgarishlarning tashkiliy va tarkibiy yo'nalishi kontseptsiyasi, birinchi navbatda, oliy ta'limning uch darajasi (umumiy (to'liq bo'lmagan), asosiy (bakalavr) va to'liq (maxsus)) modeli orqali amalga oshiriladi, ularning har biri nisbiy va avtonomiyaga ega bo'lib, yaxlit tizimning elementidir. Ushbu yondashuv bozor talablariga to'liq javob beradi; ko'p yo'llar bilan ta'lim olishga imkon beradi; talabalarning akademik va kasbiy harakatchanligini rag'batlantiradi; o'z taqdirini o'zi belgilash, uning qadriyat yo'nalishlari va hayotiy ma'nolari asosida shaxsni

Yuqoridagi keltirilgan dalillardan ma'lumki, bugungi kunda ta'lim dargohlarini malakali chet tili o'qituvchilari bilan ta'minlash, chuqur bilimga ega kadrlarni tayyorlash masalasiga ham davlat siyosati darajasida e'tibor qaratilmoqda. Yuqorida ta'kidlab o'tganimizdek, oliy ta'lim muassasalarida xorijiy til o'qituvchilariga alohida talablar qo'yilib, xorijiy til o'qituvchisi sifatida faoliyat yuritishlari uchun tegishli sertifikatga ega bo'lishlari talab qilinadi. Bundan tashqari oliy ta'limning ikkinchi bosqichi hisoblangan magistraturaga, oliy ta'limdan keyingi ta'lim hisoblangan doktoranturaga kirish uchun ham xorijiy tillardan birini bilish to'g'risidagi sertifikatga ega bo'lishi talab qilinadi. Bundan tashqari oliy ta'lim muassasalarining professor-o'qituvchilari bosqichma – bosqich xorijiy tillarni bilishlari shart qilib belgilangan. Qolaversa belgilangan muddatdan keyin oliy ta'lim muassasalarida mutaxassislik fanlari ham xorijiy tillarda olib borilishi belgilab qo'yilgan. Bundan ko'rinib turibdiki, oliy ta'lim muassasalarida xorijiy tillarni jumladan, ingliz tilini o'qitishga alohida ahamiyat berilmoqda. Ushbu belgilangan vazifalarni ijrosini ta'minlash, oliy ta'lim muassasalarida xorijiy tillarni jumladan, ingliz tili o'qitishni zamon talabiga olib chiqish, talabalarni xorijiy tillarni o'rganishlarini yaxshilash maqsadida quyidagilarni amalga oshirish maqsadga muvofiq deb hisoblaymiz.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Sharobidinovna, Z. T., & Kabilovna, N. O. Comparative analysis of Lingvocultural aspects of proverbs and sayings about Parents and problems of Lingvodidactics (based on materials of Uzbek and English languages).
2. Малкина, Н. А. (1996). Методика использования сказки в обучении дошкольников устной речи на английском языке.
3. Нишоналиев У. Инновационные педагогические технологии обучения и развития. – Алма-Ата: Респ. издат. каб. Казахс. акад. образования им. И.Алтысарина, 2000. – с. 235-240.
4. М.М.Ахмедjonov, Sh.Sh.Olimov “Umumiy pedagogika”
5. Л.Л. Босова, А.Ю.Босова. Программа по учебному предмету «Информатика» для 7-9 классов.– Москва: БИНОМ. Лаборатория знаний, 2013.
6. Z.Rasulova. Во‘lajak o‘qituvchining kasbiy kompetentsiyalarini rivojlantirish. 2021
7. Н.А. Бем. Применение электронных образовательных ресурсов в условиях перехода на новые ФГОС общего образования // Информатика и образование. – 2013. – №7. – С. 20 – 23.